

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

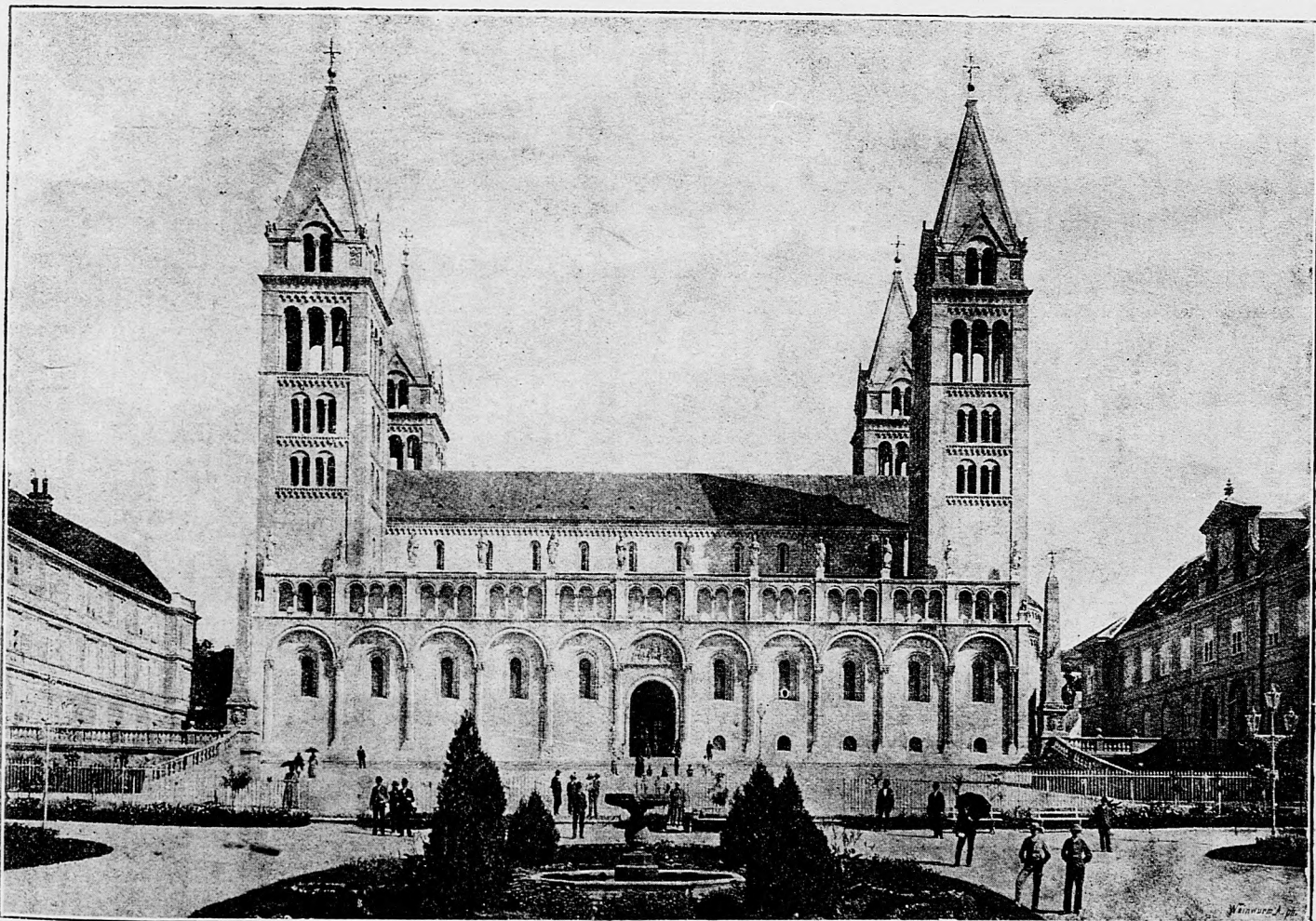
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vel'komožná snemovňa.

Na tom uhorskom sneme všetko máte ve-
 lice velikomožné. Pozrite si ministrov: samý
 magnát, samý zeman. Zakiaľ po iných krajinách
 na snemoch nielo rozdielu medzi zemanom a
 nezemanom, zatiaľ u nás do nášho parlamentu
 nemožno dostať nešlachtickej krve. A keby predseda
 kde-tu vyvolili volakoho z nezemanskej triedy,

nuž taký musí na večné veky mlčať. Výnimku
 tvoria len židia. Židovský kozkár, ak sa mu po-
 darilo nasdierať mnoho tisícov, nuž vyrovná sa
 hocktorému magnátovi: aspoň tak s ním všade
 zaobchodia, ako s rídzokrvým zemanom.

Ale už poriadného kresťana, hocby aj vlád-
 nul pekným grošom, naši veľkomožní páni po-
 slanci si ani natolko nevšímajú, že by za možné
 držali takého človeka medzi seba povýšiť. To im

Chrám v Pätikostoloch.

je všetko: «bundáš parast», hlúpy sedliak.

Bývalý ministerpredseda Weckerle nebol zemanom; nuž a páni veľkomožní skutočne pohrdali ním tak, že keby inej príčiny nebolo bývalo, nuž už aj pre toto samé bol by musel padnúť.

Poslanca Lepsényiho, preto že príliš mnoho rečnil v záujme sedliackej triedy a preto že on sám nebol z vysokého rodu, považovali tiež len za bundáš parasta. A keď tento — dľa ich náhľadu bundáš parast — nechcel mlčať o sedliackých krivdách, teda ho po veľkopanský nabili s palicou. Viete to bol taký zvyk v starom svete, že sedliaka na dereši palicovať patrilo medzi veľkopanské nadpráva.

Nuž a takým veľkomožným pánom treba aj veľkomožné platy dať. Na celom svete nieto tak drahého parlamentu ako u nás v našej chudobnej krajine uhorskej. A keby len tie veľkomožné platy! Ale čože, keď tým liberálnym tatikom nestačí tých 20 korún denne ani len na prepitné. Im treba viac, o mnoho viac: všeliaké inkompatibilné masné dôchodky z fabriek, za direktorstvá, za banky, za rozličné úrady. No k tomu ešte aj ohromné pensie si doprajú. Prepadne minister, už má pensiu, ak len vedel vydržať za 3 roky v úrade. Präsident snemovne, štátny sekretár, nadžupan: každý má mnoho tisícov pensie. A jestli volakomu podarilo sa byť aj nadžupanom, aj ministrom, aj sekretárom a neviem ešte čím, nuž za všetky tieto úrady berie si svoju pensiu.

Ku veľkomožným platom a dôchodkom svedčí sa aj veľkomožný palác. Keby sme našich sedliakov zaviedli do tej zázračnej budovy nového parlamentu, ktorá nič viac, len dvadsať millionov bude stáť, nuž neviem či by mnohých od nesmierného prekvapenia aj neporazilo.

Že potom takito nesmierne veľkomožní páni vedia aj s peniazmi krajinskými po veľkopanský nakládať, tohoto dôkaz máme v rozpočte krajinskom. Na všeličo, na to a na to vyhodí sa budúceho roku vyše 1000.000000 tojest tisíc millionov korún. Veru človek od úžasu až zmeravie, že zkadiaľ pre Boha tolké strašné peniaze vzaf? Nuž zkadiaľ že? Na to ste vy, vy bundáš parasti, aby ste vedeli! Hja pri grošoch a masných dôchodkoch všetek parastšák prestáva. Vaše mozolné peniaze nesmrdia pánom veľkomožným sedliachtinou; oni si ich práve tak pekne vedia po veľkopanský stroviť, akoby to z veľkomožných škrýň

panských dostali a nie zo zamastených šatač a uzlov vašich.

Keď si to človek poráta že n. pr. koľko plati páni veľkomožní magnáti a veľkostatkári na tých tisíc millionov korún štátneho výdavku, vtedy až porozumiete vy malicherní ľudia, že jakú ohromnú farcbu musí znášať ten sedliak a ten remeselník. Lebo všetko dohromady tých veľkopanských porcii je síce asi 20 millionov zlatých, ale čo že je to oproti 1000 millionom korún? A hľa, to ostatné veru všetko vy musíte zaplatiť, či chcete alebo nechcete, či môžete alebo nemôžete. Nuž taký je to svet hľa v tom roztomilom Uhorsku!

Alé načo bedákať? Veď všetkému nikto iný nenie príčinou lež len vy sami. Áno, áno, aj storázy to povieme, že len vy sami, aspoň sami voličia ste príčinou všetkému. Mali ste si za to smradlavé židovské pálenčisko nevyvoliť do snemu veľkomožných liberantov. Však už aj váš otec a hádam aj dedo vždy len na tých židov a pánov sa ponosoval — a že v tom bola aj pravda, to aj vy dobre viete. Však ste hádam videli, že ako pri voľbách všetci temer páni, aspoň ti liberatni spolu zo židmi robili proti vám, ako proti volákym zbesilým zverom.

Ale myslíme, že sa konečne predsia raz vzpamätáte. Poriadný kresťan nebude sa plaziť ako pes pred korbáčom svojho veľkomožného liberanta. A kde nieto vo voličoch takých psovských potmeľudelných vlastností, tam sa môže pán veľkomožný liberant aj so svojimi židmi na hlavu postaviť, predsia nenaženie rozumných občanov do svojho klepca.

Bratia! Rodáci! Ruku na srdce, a povedzte si úprimne, kto-že vás zastával doteraz na sneme? Kto najviac brojil proti krivdám na vás páchaných? Kto podstúpil najviac urážok od veľkomožných liberantov a to všetko pre vás, pre ľud kresťanský? Kto poučoval vás o vašich právach na shromaždeniach a tlačou? Komu máme ďakovať, že ten ubohý ľud predsia precítnul a prestáva byť nemým otrokom papáčov?

Nuž odpovedajte si! My spokojným svedomím prijímame vašu odpoveď. Áno, my vieme, že vaša odpoveď nemôže byť iná, len táto: Všetko to, po Pánu Bohu musíme len ten našej matičke, tej našej ľudovej strane ďakovať.

I preto v mene samého Pána Boha oslovu-

jeme vás drahí Rodáci opätne, aby ste i vy pomáhali svoju najlepšiu stranu rozšíriť, podporiť a jej zásady všade hlásať. To je vašou povinnosťou. Na jar majú byť voľby. Nuž Bratia, aby ste boli na pozore! Ak by ste si, nech Boh chráni zase voľákého liberanta zavesili na krky, potom už za päť rokov aby ste ani nemrnkli. Schádzajte sa tedy už zavčasu a radte sa všade po obciach a rob každý čo môžeš, aby nám milostivý Pán Boh pomôcť ráčil od tej nesnesiteľnej pliahy veľkomožných liberálnych papáčov a židov.

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Všetko poukazuje na to, že už na jar, asice v apríli sa majú zadržať voľby do snemu. Liberáli sa hýbu všade, aby pripravili svojim zásadám prajnú pôdu, ale s malým úspechom. Minulú nedeľu skladal Hieronim, bývalý minister vnútra, účty v Arade, v ktorých oslavoval Szélla a liberalismus a napádal ľudovú stranu, ako takú, ktorá v prvom rade obmedzuje šafárenie liberálnej strany. — Ministerpredseda Széll sa tiež necíti istým v čistoľudovej vašskej stolici, a dľa najnovšieho chýru idú ho kandidovať v Pešťbudíne vo IV. okrese.

Porady a schôdzky liberálne menšie-väčšie vydržia- vajú sa po všetkých stranách. Všade usilujú sa volebných priateľov si získať a skrze týchto vplývať na voličov. Lebo tých groší im tuším schádza, a na furmanky bude treba mnoho; nuž boja sa veľmi, že nebudú vstave peniazmi zakúpiť sedliakov. Preto hľa toľko majú behania teraz.

Vystahovanie.

Dľa úradného výkazu dali v mesiaci októbri 5.614 cestovných passov vystahovalcom. Passy boli vystavené obyčajne pre viac osôb. Najviac passov dali pre vystahovalcov zo stolice číkskej potom pre Braššov, Sibín, Zemplin, Šáriš, Užhorod, Mármaroš, Fogaraš, Trenčín, Turiec a pre hl. mesto Budapešť. Najviac vystahovalcov odišlo do Rumunska, do Ameriky a do Ruska.

Ba čo to má znamenať, že Iudia nám idú do Rumunska, veď tam na pr. židia vyžiť nemôžu? Alebo že vraj do Ruska, veď Rus predsa židov vyháňa z krajiny! A jako to príde, že k nám sa židia z celého sveta len tak hrnú, a kresfanské obyvateľstvo uteká ztadiaľto na všetky strany sveta? Keby všetky práva a zákony uhorské neboly len pre židov, veru taký žid by sa za Uhor-

ske nebláznil; a keby kresfan nemusel tu doma hľadovať, nuž veru by neopúšťal so žiaľom srdca otčinu.

Židia proti maďarskej reči.

V Miškovci voľaktorí židia chceli mať kázne v maďarskej reči, ale sa v kostole židovskom povadili preto. Jakub Princ a Fürst a mnoho iných židov začalo revať: «Von s maďarskou rečou! Maďarskej reči v kostole nestrpíme!»

Takto robia židia, tí štepení hazafici. A o tejto veci ani jednej maďarskej noviny nepísaly ani litery. Lebo tu je reč o židoch a židom sa uzná, že v kostole môžu si Boha svojho ctiť tak, ako sa im samým páči. No zato s katolíkmí slovenským musí sa ináč zaobchodiť. Prišli tohoto leta reformovaný františkáni do Budapešte a hneď kasirovali slovenské kázne, spevy, modlitby a púte. Sami chodili sme prosiť ctihodných pátrov, že keď majú medzi sebou aj dobrého Slováka pátra, nuž nech ten káže slovenským veriacím. — Odpovedali, že to nemôžu pre mestský magistrát, bo že keby kázali po slovenský, by nemohli v Budapešti obstáť. — Na Anjelovom území (Angyalföld) to isté spravili pp. Karmeliti. Ešte v jascň, keď sme tam kázali, hovorili ctihodní pátri nám, že jesto tam do 7 tisíc slovenských katolíkov, všetko nábožných a obetivých. Teraz pred adventom kasirovali slovenské kázne, spevy, ba nedovolili ani sv. Ruženec sa im slovenský modliť. — Je pravda, že poslali slovenského pátra preč; ale prečo nedovoľujú spievať, alebo modliť sa po slovenský, to nevieme. K nám prišli Iudia s plačom a ponosovali sa, že mnohí odstránili sa z chrámu: jedni plakali, druhí kliali, iní šli k Luteránom (tí tu majú všetko v slovenčine, aj školy) a nemalá čiastka vstúpila medzi socialistov, lebo že tí nerobia rozdiel ani medzi náboženstvom, ani medzi rečou.

Vojna v južnej Afrike.

Alivaltnorth, 8. decembra. (Telegramm.) Po bitke pri Sterkspruit búrske generál Dewett sa vztiahol na juh, 5-ho v noci prebrodil cez rieku Kaledon a potom šiel do Odendaldriftu, kde však nemohol cez rieku prebrodiť. Na to sa obrátil na východ, potom na sever smerom Rouxville. Anglický generál Knox mu bol všade za päťtami. Predstráž anglická sa srazila pri rieke Kaledon-so zadnými čatami Dewetta a odobrala im jeden kanón a 35 tisíc kusov nábitku. Rieka Kaledon bola na toľko rozvodnená, že náčinie nemohli preniesť. Ledva že stačili preniesť kanóny a nábitok. Vojsko Dewetta je veľmi ustáté. Angličania našli medzi Smithfieldroad-om a riekou Oranje tri sto zdochnutých koní. Ponevác anglické vojsko prešlo cez rieku bez batožín, zostalo bez potravnej zásoby a bude prinúteno zásobniť sa z rabovania.

Johannesburg, 8. decembra. Búri ukoristili v posledných týždňoch 17000 oviec, ktoré jedna malá stráž hnala z Potchestroomu do Bürgersdorfu.

Vojna v Číne.

O postavení veci v Číne neni nového chýru. Poslanci pekingskí 9. decembra začali vyjednávanie s vicekráľom

Li-Hung-Čang a kniežaťom Čing, na základe toho náí vrhu, ktorý Amerika podala a ktorý aj ostatnie veľm oc prijaly. Zajímavé je, že Spojené-Štáty už len diplomatický berú účasť v riešení čínskej otázky, lebo všetko vojsko, ešte aj to, ktoré v Pekingu nechaly jako stráž, odoslaly na Filipinské ostrovy.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Na sneme pokračovali v pojednávaní o rozpočte krajinskom, Na reči našich ľudákov odpovedal ministerpredseda Széll. V jeho obširnej reči zaoberal sa síce so všetkým čo sa z oprotivnej stránky povedalo, ale z toho habského rapotania nevyzvedel si sa nič, iba že zadiviť si sa musel, ako tak lahostajne, na posmech môže sa o tak vážnych veciach rozprávať. Uvedieme jeden príklad z jeho reči: Ján Molnár bol spomenul, že jedného sedliaka istý slúžny za nič pre nič — že ho nepozdravil — začal sekírovať, až konečne pokutoval ho na 200 korún, ktoré on musel odsedeť za kolkosi mnoho týždňov. Keď sa v tej veci appellovalo, minister vnútra zničil síce trest, ale už až vtedy, keď mal odsúdený o dva-tri dni z väzenia sa vysvobodíť. Sedliak tedy nevinne trpel a slúžnemu sa nestalo nič. — Nuž na túto vec pán Széll so smiechom odpovedal, že keď raz sedliak už toľko sedel, že on to nemôhol premeniť. Trest mu vraj odpustil, ale čo on za to vraj môže, že si ho sedliak predsa odsedel? — Nuž takto vie ministerpredseda odpovedať. Takto sa ale sprostím chlapcom alebo bláznom odpovedá. Ozaj taký liberant je oproti tomu ubohému sedliakovi predsa len ukrutný.

Tak práve odvetil aj Višontaimu. Višontai v dlhej reči pospomínal všetky tie neprávosti, ktoré úrady spáchali pri našich ľudových a pri robotníckych peštianskych shromaždeniach. Bolo toho veru až primnoho. A p. Széll akoby to nič, jednoducho zapieral všetko, jemu vraj úradné medzitka o tom inakšie zprávy podali. — Nuž takto odpovedať, takto s tými úradnými správami sa okryvať vedel by bársktorý hajdúch liberant, k takej odpovedi netreba ministerského rozumu ani platu.

Smele a verne!

Čudné časy žijeme! Človek ani sa nenazdá, čo sa všetko môže stať. Tak i u nás na Horniakoch v Trenčianskej posledné časy všeličo a všelikoho premenily. Že dobré a užitočné je kepienkom obrátiť, o tom nás uisťujú: masné hrnce, prázdne dobré fary, veľkopanské bratričkovanie, svobodné a voľné cestovanie na prvej klase od Košíc až po Bohumín z milosti pána ablegáta Rátha. Prečo nedá pán Ráth nášmu chudobnému ľudu zdarma karty železničné? — Potom láskyplné meniny Imriška, Haj-Dinom-Dánom — tohoto horlivého priateľa istých pánov — jako aj vysoké pozvanie na svatbu pána Ráthovej dcéry do Budapešte, kde sa so zlatými lížičkami

jedlo — čo ani horniacké oko nikdy nevidelo a ucho ne-slyšalo — a z drahocných pokálov dobré šampaňské s ministrami a s barónom Popperom popíjalo; takéto veci musia kepienok obrátiť.

Preto sa neni čo čudovať, že sa našli traja, ktorí sa dajú vodiť — jako novoliberáli od slúžnych — až do Budapešte, kde ich ukazujú hovoriac: «hľa už je po ľudovej strane na Kysucách», Svitku, už je s tebou zle!

Že ľudová strana v čacanskom okrese zle stojí, to uznať musíme a to je tak. Judáši boli a budú! Nás len to mrzí, že či ešte pozná náš ľud tých pánov, ktorí proti liberálom tak horlivo bojovali a na liberálnu stranu čo najhoršie vykrikovali, a dnes ten dobrý ľud oklamali, bo nachádzajú sa v lóne liberálnom!

Čo povie ľud na to, keď ho jeho kňaz i na štyri dni opustí bez všetkej starosti, len k vôli liberálom?

O ľudu môj dobrý, nič nehovor, lebo darmo je, ľudia sme všetci a preto hriešni. Ty ľudu môj, len kráčaj smele a verne po tvojej ceste, ktorá vedie k ľudovej strane! Ľudová strana je tá, ktorá chce, aby bolo lepšie chudobnému ľudu; táto bojuje smele a verne, nehľadá ani slávu ani chválu, ani masné hrnce, ani vyznačenia, ale hľadá dobrobyt ľudu. A len ten, kto vydrží, je pravdivý ľudák, len ten bojuje smele a verne, kto sa nedá odhovoríť, kto smele a verne pozre do očí každému, kto nemá na predaj presvedčenie. A preto vy drahí rodáci nič nedbajte na to, že vás niektorí opustili; sú druhí, ktorí smele a verne budú s vami bojovať pod zástavu ľudovou. Ľudová strana sa musí zosylniť na rumoch tých Judášov, čo ju opustili.

Len smele a verne!

Iškariotes.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Zo Žilini: 20 korún Rauter Nicoletto.

10 korún Jozefina Rauter.

Po 6 korún Franc Gallo, Ján Harant.

5 korún Anna Labák.

Po 4 koruny Ján Verčík, Peter Chládecký, Julia Novosád, Alžbeta Raška.

3 koruny Amalia Riva.

Po 2 koruny Františka Chládecký, Del Conted Augustiny, Adam Deanko, Hoffburg István, Anna Šútek, Ignác Gašpírik, Františka Koreň, Chládecký János, Maria Eckert.

Po 1 korune Františka Šútek, Alžbeta Tokárik, Zvara Teréz, Alžbeta Smidt, Terezia Plšínský, Jozef Zvara, Ján Chorvát, Veronika Maršalek vdova, Ján Kalaš, Ignác Židek, Georg Valášek, Jozef Krútek, Štefan Maršzina, Simeon Slimák.

Z Čace: 30 korún Ignác Tvrдый, prépošt.

6 korún Obec Čaca.

5 korún Gyuriss Emilné.

Božské Srdec Ježiša, odplaf dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukazali. Požehnaj im za to časne i večne!

Alex Frátrik, farár višňovský.

Egredere, Catilina.

(Dokončenie).

Jako za časov Jozefa II-ho boli na dvore viedeňskom cirkevní hodnostári, ktorí jednanie Jozefinskej birokracie konfiškáciu kláštorov schvaľovali, tak má i uhorský klérus v sebe toľko korrupčných živlov, ktorí cirkev zradili a k víťazstvu peštianskym židom a liberálom dopomohli. Ale katolícky klérus maďarský za krátky čas bude pykať za svoju zradu. (Vid «Budúcnosť Národa» od Rudolfa Vrba v Praze, 1897. pag. 252—253.) A na strane 249. píše: «V Uhrách sú už kňazi, ktorí prohlašujú, že to žiada patriotismus ísť s vládou, ktorá práve vládne». V podobnom smysle píše i A. Kannengieser vo výbornej knihe «Juden und Katholiken in Oesterreich-Ungarn». Aus dem französischen. Trier. Verlag Paulinus Druckerei 1896. Na str. 234. čítame toto: «... Unsere Bischöfe hätten eine grossartige Rolle spielen können, da sie Clerus und Volk hinter sich hatten; aber man kann nicht urplötzlich mit einer schlechten Vergangenheit brechen... Ist es unter solchen Umständen zu wundern, dass wir so weit gekommen sind, und haben die Feinde der Kirche nicht recht, alles zu wagen, da sie auf die Nachgiebigkeit eines Theiles der Bischöfe rechnen können? Woher wird uns der Erreter kommen? Ach, wenn doch ein Profet in meinem Lande entstände! Wenn das Flammenwort eines Gottesmannes in unsere Bischofskanzleien drängen würde, dann würden gewiss bessere Tage für das Reich des heiligen Stephan anbrechen!» — Z týchto výborných citátov je zrejmé, vidíme to na vlastné oči, smutná zkušenosť nám o tom svedectvo vydáva, že veru náš katolícky klérus — biskupi a kňazi — boli veru zbabelý, hnili pokoj milujúci Cicero; nemali tej zmužilosti, neohrozenosti, energičnosti sme hromovým hlasom zahrneť prekliatému faťuchovi, pangartovi satanášovmu, odchovancovi židovskému modernému Catilinovi, židovsko-zednárskeho liberalizmu: «Egredere, Catilina!»

Ktože tedy má byť a skutočne je u nás ten neohrozený Cicero? Bez všetkých okolností sme pravím: ten neohrozený Cicero je naša kresťansko-katolícka ľudová strana. Táto je ten neohrozený Cicero, ktorý hromovým hlasom hrmí prekliatému faťuchovi, modernému Catilinovi, židovsko-zednárskeho liberalizmu: «Egredere Catilina!» Vyjdi, odejdi, pakuj sa preč z našej uhorskej krajiny, sober so sebou všetko svoje, ať nastane pokoj a mier.

Dva tábory sú v našom sozidovštelom, sozdnárštelom orságu. Tábor prekliatého faťucha satanášovho, židovsko-zednárskeho liberalizmu, a tábor kresťansko-katolíckej ľudovej strany. Prvý tábor pod praporem mogen-doved s pekelnou zúrivosťou bojuje proti Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi, bojuje za satanáša. Druhý tábor pod praporem sv. kríža bojuje zmužile, neohrozene proti faťuchovi satanášovmu, proti židovsko-zednárskeho liberalizmu, bojuje za Ježiša Krista a sv. cirkev jeho.

Milý kresťane! do ktorého tábora, pod ktorý prapor

ty prislúchaš, do tábora pod prapor sv. kríža Kristovho, či do tábora pod prapor mogen-doved faťucha satanášovho? Do jedného, lebo do druhého prislúchať musíš. neutrálnym byť nemôžeš, bo Kristus Pán hovorí: «Kto není so mnou, proti mne jest». Beda, trikrát beda ti, jestliže prislúchaš do tábora pod prapor mogen-doved, lepšie by ti bolo, aby si sa nikdy nebol narodil!

Blahoslavený ale si, jestliže prislúchaš do tábora pod prapor sv. kríža Kristovho!

Rozhodni sa kresťane milý! Pri nastávajúcich voľbách ablegátov do snemu budeš mať príležitosť dokázať, do ktorého tábora pod ktorý prapor prislúchaš. Budeš-li voliť žida, zednára, liberálneho tatára, nezaboža: prislúchaš pod prapor mogen-doved do tábora faťucha satanášovho; budeš-li voliť statočného a poctivého muža, verného kresťana-katolíka ľudáka: prislúchaš do tábora pod prapor sv. kríža Kristovho.

Daj to Bože, aby sme všetci prislúchali do tábora pod prapor sv. kríža Kristovho, a nikto do tábora pod prapor mogen-doved faťucha satanášovho! Hore sa tedy všetci kresťania, katolíci — biskupi, kňazi a laici — do tábora pod víťazoslavný prapor sv. kríža Kristovho! Pod týmto víťazoslavným svätým praporom zmužile, udatne, neohrozene bojujme za Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkev proti faťuchom, pangartom satanášovým, židozdnárskym liberálnym tatárom. V tomto znamení zvíťazíme. «In hoc signo vinces.» Heslo naše budí: Sláva, večná sláva Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu i Jeho najsv. milej Pannenskej Matke blah. Panne Marii! Sláva, večná sláva sv. krížu Kristovému! Sláva našej kresťansko-katolíckej ľudovej strane! Sláva všetkým jej verným bojovníkom! Sláva! Sláva! Sláva!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

!Zaosek!

Ctení čitatelia Krestana!

Že je *Zaosek* veľká stonoha, to ct. čitatelia naši dávno dobre viete z jeho článkov v našom časopise uverejnených.

Jeden raz poslal mi dlhší článok, že vraj humoresk, s nápisom: «**Dedinský hasič**». Ja som pri čítaní tohoto «hasiča» od veľkého smiechu temer ochorel a hned umienil som si, že ho dám vytlačiť osobitne a našpikujem ho ešte aj s obrazom. O tomto hasičovi len toľko chcem povedať, že namyslenosť a pýchu ešte nikto tak chutno na posmech neobrátil, ako *Zaosek* v dielku tomto. A je všetko tak na vlas, tak pravdive vymuštrované v ňom, ako sa to v opravdu stáva v živote. Zvlášte tieto vlastnosti dielka dodajú mu absolútnej, večnej ceny tak, že slovenská krásospisba bude museť ním porátať.

Pridal som k tomuto humoresku aj jednu básnickú veselú rozprávku s nápisom: «**Mlynár a pltníci**». Je to smiešna smutnohra jedného korhela, teda obsahuje v sebe výborné mravné naučenie zvlášte pre náš ľud slovenský. Pôvodcom mu je *M. Ď.*, mladý šuhaj v Bosne. Ponevadž zbadal som v jeho z XI. spevov pozostávajúcej

rozprávke povážlivé vlohy básnické, dal som teda i toto dielo vytlačiť tiež s jedným obrazom.

Knížočka, dielka tieto obsahujúca výjde z tlače prv, než tento oznam čítať budete. Ak chcete mať dobré, veselopoučné čítanie *objednajte si hneď knížočku túto*. Bude stáť *len 10 kr.*, aby ste si ju každý obstaral môhol. *10 výtiskov* dostanete za *90 kr.*, *25 výtiskov* za *1 zl. 60 kr.* a *50 výtiskov* za *3 zl. 75 kr.* Zasiela sa len na predbežné doposlanie obnosu — *poštové trovy* nebudete mať žiadne, tie *znášam sám*. Knihkupcom pri väčších objednávkach podám znížené ceny dľa dohodnutia. Nápis knížočky bude: «Dedinský hasič, napísal: Zaosek, vydal Edvard Sándorfi. Budapešť VIII. József u. 28, 3.» Pište mi tedy takto: Pošlite mi ... výtiskov «Dedinského hasiča» od Zaoska s obrazom. Adresu pište takto: **Edvard Sándorfi, Budapest, VIII. József-uteza 14. sz. ajtó 3.** a ja vám žiadané hneď pošlem.

S rodáckou úctou

Edvard Sándorfi.

Reč Jána Molnára.

(Pokračovanie.)

V Csongráde chytili z upodozrievania z krádeže Alojza Menceser, uviazali ho za kachle, do kachlí zakúrili a tak pekli väzňa, dokiaľ im nezamdlel; potom ho s mrázivou vodou oblievali a tiež aj do úst mu jej liali. Za tým ho štvornožky hnali na žandársku stanicu, tam mu pohrozili a dali 3 zlatky, aby nič neprezradil.

Zo Sátoralja-Ujhelyu píšu, že 244 občanov mestečka Mád podpísali prosbu, ktorú desiatí vyslanci odovzdali hlavnému županovi oproti notárovi Illésházymu. Tento Jána Csorbu a Štefana Illésa občanov docitoval v noci na obecný dom, dal do okôv a ubil ich, tak že vyše týždňa ležali chorí. Majetok vdovy Františka Nagy-a nechal jednoducho odlicitovať, on sám ho kúpil za 65 zl., a hneď ho aj predal za 620 zlatých. Za daňové reštancie nechal odlicitovať majetky občanov a pokúpil ich sám. Pod všelijakými titulmi bere platy, pokuty, žiada obecné práce, neúčtuje, úspokojky nedáva, ale grobiani a občanov vyhadzujú z obecného domu.

V Jasenici, v Orave, Matej Kubica rychtár nechal chytiť šialenú Mariu Bistrican z upodozrievania z krádeže a dotiaľ ju bil, dokiaľ neklesla na zem a potom ju zavrel do pajty, kde ju ráno našli mrtvú. Dľa lekárov mala viac rebier zlomených.

V aradskej stolici, v domove Krivána, zatvorili Juraja Miššič nadabského notára pre viacrazové klamanie, padelanie a zpreneverovanie peňazí na neho sverených. Zaostalosti sirôt popredal a peniaze premárnil, dane povyberal a prelumpoval.

V šárišskej stolici Viktor Meyer notár stracenský falšoval úradné listiny a falošne viedol matriku. Arthura Kudaleka jobbádskeho notára odsúdili na ztratenie úradu a zaplatenie 25 zlatých pre previnenie oproti rodinnému stavu.

Takéto veci, takéto nezákonnosti rozširujú potom ocializmus, zplodia v ľudu socialistický duch, vzbudiac

rozhorčenie. Však len nedávno sa to stalo, a to v tej istej stolici, že na parkanského notára raz, na kôhid-darmotského dva rázy strelili.

Taká je administrácia v Uhorsku, lebo však slúžnovci, žandári sú privrženci starého systému, a preto aj v tom smysle úradujú, lebo zkusili dovčuť, že sa im ani za mak nič nestane, keď aj oderú jedného sedliaka, alebo keď olúpia dakoho o jeho zákonné právo, o vôto. Násilie, tortúra sa nezmenila v Uhorsku, len ministerpredseda a minister vnútra. Ale za to Andrej Vadnay je ešte vždy hlavným županom v Čongráde, Kállay, chýrny majster jágerskej volby v Heveši; Thuróczy, priateľ p. ministerpredsedy a Gustáva Tarnóczyho, chýrečného páhatela ministerskej v oľby je akiste tiež dobrý priateľ v Nitre; potom Rónay v Torontáli a iní inde.

(Tu spomenul rečník ešte niektoré pády z hriechov administratívnych úradov a potom pokračoval:)

Začiatočný bod čistoty volieb je popisovanie voličov. Ctený pán minister vnútra — ešte aj dnes sme mu povdační za to — vydal vlni jedno nariadenie, dľa ktorého sa majú na novo ustáliť takzvané urbárske pozemky a týchže najmenšia daň, takzvaný cenzus. Nariadenie bolo veľmi dobré. Ale skrze zlú administráciu bolo zle prevedené. Na mnoho miestách nemohli správne ustáliť štvrtinu pozemku, veď prešporská a sopronská stolica aj uznala, ponevác je urbarium zastaralé; inde zase, ako treba v trenčianskej, samovolne ustálili volebný cenzus. Keď oproti tomu stránky reklamovali aj to sa stalo, že administrácia nevydala k tomu potrebné listiny, alebo keď aj vydala, Kuria reklamáciu odmrštila. Prečo? Aj to Vám poviem. Tu sú napríklad Lednice. Aj to poukazuje na vlastnosti novej éri, lebo vlni, teda už pod novou érou v Ledniciach bolo štyri rázy popisovanie voličov. Ponaajprv ich popisali dľa Bánffyho cenzusu. Oproti tomuto appellovali. Potom ustálilo ministerstvo vnútra cenzus a správne, nakoľko ho totiž znížilo. Tento popis, ktorý bol prevedený na základe zníženého cenzusu, zničili na základe appellácie br. Poppera, ktorý tým dôvodnil, že on nebol na výborovom zasadnutí, ktoré ten cenzus ustálilo, povelaný. Popísali voličov aj po tretí raz, a zase dľa Bánffyho cenzusu. Keď aj toto reklamovali, popisali voličov aj po štvrté, asice dľa nariadenia ministra vnútra. Tak stála vec, ctená snemovňa, vtedy, keď v smysle ministerského nariadenia na novo ustálili na začiatku bežiaceho roku štvrtinu urbarialnej sessie a cenzus. S veľkou radosťou čakali, že konečne už dosiahnú to, za čo tak dlho pracovali, a čo bol výsledok? Zostal Bánffyho cenzus. Prečo? Preto, lebo dáta na tento rok ustálil sa majúceho nového cenzusu tí istí doručili poverenictvu, ktorí aj Bánffyho cenzus ustáľovali. Keď oproti tomu appellovali čo odpovedala Kúria? To vetila, že o tom pozemku, na ktorý sa appellanti odvolávali, nedokázalo sa, že by to bola skutočne urbarialná štvrtina a preto appellátu odmrštila.

V Zákopci bolo na začiatku roku 1898/99., na základe 2 zl. 50 krajciarovom cenzusu, 36 voličov popisovaných. Minister vnútra znížil tento cenzus na 1 zl. 90 kraj-

ciarov a popisalo sa 79 voličov. Včul keď na novo popisovali voličov dľa nariadenia ministra vnútra, brali za mieru zase 2 zl. 43 krajiarový cenzus a keď oproti tomu zákopčania appellovali, Kúria aj týchto odmrštila s tým odôvodnením, že neni zistené, či je nimi žiadaný cenzus urbariálneho rázu.

To isté spravili, ctená snemovňa, v Gúte a myslím aj na mnohých iných miestach.

Ale najúrazlivejší je ten pád, v ktorom nedávno p. Zmeškál vyslanec interpelloval p. ministra vnútra. Je to pád ochodnícky. V Ochodnici katastrálny hárok Andreja Grisa znel o 13 jutrách, kdežto notár vždy len 7 bral, ostatnie jednoducho vynechal, ale daň vyberal od 13 katastrálnych jutár asice 2 zl. 99 kr. Oproti tomuto appellovali a Kúria jaký výrok vyniesla? «V appellácii sa síce tvrdí, že pozemok tvoriaci imanie Andreja Grisa je väčšieho priestoru ako jedna urbariálna štvrťsessia» — teda uzná — «a toto tvrdenie je aj odôvodnené s úradným katasteriálnym hárkom, a preto sa aj zpráva notárova, ktorá tvrdí protivné tohoto, nemôže brať do povahy. Ale vzhľadom na to, že ani jedna sessia neni označená, ktorej daň by bola menšia od dane po pozemku Grise, appellácia sa odmrští». Nuž teda pane ministerpredseda, či má appellant to právo a povinnosť vyznačiť, že táto alebo táto sessia je tá, ktorá má slúžiť čo smerodajná pri určení cenzusu? Veď, ctená snemovňa, keby to bol vykázal appellant, že hľa, toto je tá štvrťsessia, ktorá určuje cenzus, to by zase to bola povedala Kúria, že to ustáliť nepatrí appellantovi, ale úradu a s touto výnimkou by bola odmrštila appelláciu. Tak sa chystáme na čistotu volieb.

(Pokračovanie nasl.)

«Listy Svätého Antona.»

Iste len božskej prozretelnosti máme pripisovať vzniknutie novej pobožnosti ku sv. Antonovi paduanskému. Tá okolnosť, že tento divotvorný Svätý pomáha v hmotných potrebách nielen tým, ktorí sa ku nemu utiekajú, lež spolu aj chudobe, objasňuje nám tú všeobecnú obľúbenosť novej tejto pobožnosti.

Otázka chlebová bola od jakživa taká, že ten kto ju šťastlive rozlúštil, získal spolu aj dôveru a povďačnosť so strany tých, ktorým sa odpomohlo. Táto dôvera a táto povďačnosť oproti divotvornému Svätému cirkve našej katolíckej isteže len blahodarne pôsobiť môže ku vzkrieseniu oslablého ducha kresťanského. A preto, že aj hriešni ľudia, ba aj inoverci a neverci zkusili zázračnú pomoc nášho Svätého, nás oprávnene môže naplniť tou sladkou nádejou, že ešte aj tí hriešníci a neverci privinú sa ku cirkvi tej, ktorej Svätý divotvorca im v biedach pomáhal.

Preto podujal som redigovať pre slovenských veriacich «Listy svätého Antona.»

Časopis bude riadne vychodiť od nového roku (prvé číslo rozpošleme už ku vianočným sviatkom) na 1-ého v každom mesiaci. Cieľom jeho bude povzbudiť dôveru v zázračnej moci sv. Antona, tohoto Patróna chudoby, pri tom však zaoberať bude sa so všetkými katolícku cirkev

sa týkajúcimi otázky, ba krome týchto budú v ňom aj iné, rozmanité zprávy, aby zodpovedal veškerým duševným potrebám. Vychodiť bude na 16. stranách s obrázkami, bude teda len o poznanie menší, ako je «Kreštan». Predplatná cena budú 2 koruny, ktoré posielajte na adresu: Redakcia «Listy Svätého Antona» Budapešt VIII., Szentkirályi u. 28.

So srdečným pozdravom na všetkých mojich Rodákov a Rodáčky privolávam v Bohu napred! E. Sándorfi.

Pút' do Jeruzalema.

Odchod: 6-ho januára 1901 z Budapešte na Rjeku, Terst, Brindizi, Corfu, Patras, Piraeus, Smyrnu, Rhodes, Beirut, Jaffu, Jeruzalem — nazad: Jaffa, Fort-Said, Alexandria, Brindizi, Terst, Rjeka, Budapešt.

Ceny do Jeruzalema: III. trieda 157 zl.

« II. « 340 «

« I. « 430 «

I. a II. trieda so stravou na lodi a v Jeruzaleme, pre III. triedu len v Jeruzaleme. — Povedie: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti, II. okres Bombatér, kde aj programm dostať.

BESEDNICA.

Na Ondreja.

Ondrejko, Ondrejko, milý môj Ondrejko!
V sviatok mena tvojho erží Pegas pejko;
erží, hrží, rehce, horom-dolom cvála,
by slávnosti tvojej počta, počesť, chvála
hravým vánkom viala.

Nejdem ja pretriasať kezly ctností, zásluh,
viem, stroj ucha tvojho tupý na to má sluch,
ani to tak príliš nezajíma Tatry;
lež spomienok strhnúť lističky tak s dva-tri
predsi sa len patrí.

Čo si prežil povčul? Šúchal si katedry,
z vedy studnic čieral nie črpákom — vedry.
Vzdelanosti poľmi jachals' v noci, vo dne,
hltať knihy, písma i staré i módne,
až zrak zkazil hodne.

Býval si v kaštieli, prislúchal si k pánom,
zkúsil pýchu, luxus večerom i ránom.
Vídals' podlé hriechy, z krásy, dobra smiechy,
až mráz preorával v brude skvostnej viechy
čuyv tvojej miechy.

Horlil si za pravdu, snáh, prác prúdom plávať,
by pomoci ľudstvu, techy skytnuls' nával.
Neumelých učils', biednym snímal jarmo,
tu vzbudzoval, zdvíhal, tam vystúpil kármo,
no najviacej — darmo.

Kráčals' medzi vrstvy, nížil si sa, nížil,
bys' osvetu trúsil, potemný tlum výšil,
vynaložils' dôvtip, vôľu, pilnosť všetku;
avšak horkosť riadne, radosť kde-tu riedku
spatrieval si v predku.

V trme-vrme tycnuls'. ovšem nie si anjel,
— avšak v oči Báloom vždy hrdinský Daniel! —
tycnuls' bárs osídľam priečils' nie dvom, nie trom,
no klesnuvší krehký vzdychy púšťals' vetrom,
s kajným plakal Petrom.

Trpel si útržky, šľahy bičov drahné,
vláčili ťa múlom, váľali v hán bahne.
Hnusných židov pästi vzlietly chýru krýdly,
planých otcov sirôt oplén, tragle, vidly
na hlavu ti skydly.

Znášal si surovstvá, lávu krivdy prudkú,
že žalostné slzy cedils' v tichom kútku.
Drzé duše zlosti, mrzkí dravci, lhári,
líškavší sa jednúc mnoho ti do tvári,
chystali ti máry.

Zbridil sa ti svet ten, svet potupy, zášti,
strežúci vo falše, pomsty, klamu plášti,
zavrhol si vonkov i perepúť všetku,
zamilovals' vlúdnú, skromnú si izbietku,
dumnej mysle kľietku.

V kludnej tej izbietke, v rozjímania kľietke
prajem ti milosti, dary nebies medké.
Boh ťa mi požehnaj, udus útrov súžbu,
daj ti sily, mieru, vyplň srdca túžbu:
zdarne konať službu. *Dhomír Poľský.*

Pred bránou nebies.

Sen o Jánovi Kurimskom a Rojkovi.

Po prečítanom článku, s ktorým Kurimszky Jánoš —
že vraj kňaz — myslel zakúriť statočným šedinám And.
Rojku tiež kňaza, (ct. čitateľu rob rozdiel) začal som
dúmať: No ty Kurimszky Jánoš nie si zlatoústý. I moj
béreš je Jánoš, ale otcovstvo onoho článku by neprijal.
Jako tak dumám naraz ma obkľúčil sen. O čom som
dúmal o tom som sníval.

Videl som cestou dvoch kňazov ísf. Jeden starý,
šedivý; dlhými šedinami iheral sa mu vietor. Odev ob-
starná, reverenda od nosenia obšúchaná, vrecká napl-
nené — z jedného vykúkal breviar. Kráčal ťažko s palicou
v ruke toľkou, jako turisti majú. I reku kam-že tiahne,
kam putuje tento chlap starina?

Za ním zazrem z dialky druhého. Vyfrndžený v ci-
vile, topánky lagové, kabát na zadku až po chrbát roz-
strihnutý, kráčal hrdo a ľahko, jako majú to vo zvyku
peštianski gigerli. Paličku obracal v ruke a jakúsi nótu
mrnčal a pohvizdkoval, ktorej melodia podobala sa tej:
«čičoné». — Hovorím ešte raz, že sa mi to len snívalo
a sen nebýva vždy pravdou a tak možno že i tento nie.

Potom ten civilne oblečený kňaz prešiel toho starého
bez pozdravenia. Ej, reku, úctu šedinám! Na čo ten starý
ho potom pozdravil: «Pochválen Pán Ježiš Kristus». —
Panák obzrel sa zmrnčal a zavolať: «alá solgája». Na
čo ten šedivý si sám sebe povedal po solgáju: «Na veky
Amen». Potom sa mi čosi ešte pletlo, na čo sa neroz-
pamätám, čosi o šárišanoch, keď naraz vidím ich pred
jasnou bránou obydvoch tých kňazov stáť. Nevidel som
ich nikdy ani nepoznám. Na bráne nápis: «Pojďte ku
mne všetci, ktorí lačniete a žízňate za spravdnosťou». To
musí byť brána nebies — myslel som v sebe — a
skutočne ona to bola.

Keď prišli k nej, starý si zakašľal, jako to naši ľudia,
keď prídu pred dvere slúžného robia, iste, aby ich po-
čuli. Ten ale druhý panák utieral si topánky, čistil si nos
vreckovou šatkou, ktorá možsom páchla. O starého sa
ani neobzrel. Na čo ten staručký sa pýta:

— S kým mám šťastia?

— Panák: Hát zín, kirem áálašan Kurimsky János
vagjok.

Starý: Ja zas Andrej Rojko vyslúžilý farár, podľa
vašieho cólštoku: polblázoň, stultus propter Christum.

Kurimszky Jánoš: Vyvalí oči ani pästy, nezahaňbil
sa ani na vlas, že takéto šediny blatom zakyďal, pozerá
Rojkovi po hlave a rekne: ja som si myslel, že každý
pánslav má rohy na hlave. — Tooj — (urobí ústá na
koliesko) a to nie je pravda. Začervenie sa: — kirem
hó-vá idú?

Andrej Rojko: Nerozumiem pán brat.

Kurimsky János: Hútorím, hová menelujú (idú).

Andrej Rojko: Myslím, že sa ma chcete pýtať kde
idem. Nuž rogo humillime idem za mojimi ovečkami do
neba. A oni rogo kam že?

Kurimszky Johan: Idem kirem panasovať (žalovať)
na pánslavov kňazov do neba.

A. Rojko: No dobre, dobre rogo (kyvká hlavou).

★

Sv. Peter: Kto je to tam! otvorí bránu.

K. Jánoš: Zín kerem, zín kerem. — Vystrčí ruku
ani chlapci vo škole keď dačo chcú.

Sv. Peter: Čo chceš? pýta sa ho po slovenský.

K. Jánoš: Izé kirem áálašan, nááčagos eš fidszt —
sv. Peter zapre si dľaňami uši s rukou: dost, dost, zuby
mi vyletia!

Sv. Peter: Jakou to rečou škripeš?

K. Jan: Izé hát magari, (maďarský).

Sv. Peter: Neni možno; mala by tak zvučať tá
krásna maďarská reč, jak ju ty hovoríš, to by sa sám
Stvoriteľ hanbil za ňu. Pováž si ty len človeče a prednes
žiadosť v jakej si prvý raz pýtal od mamy «papu» a

«tutu» a «didi», toto lepšie ti pojde. — (Pán A. Rojko sa usmieva.)

Spasiteľ: Petre, volá Petre! kto to tam? Sv. Peter odbehne do neba a nechá bránu odchýlenú. Rojko nazre sa dnu, Kurimsky Johan nahnevaný stojí, že ho tak sv. Peter zahanbil s jeho madarčinou.

Sv. Peter: Čo rozkážeš majstre! sú to dvaja kňazi.

Majster: Pýtaj sa ich, či majú pri sebe breviare.

Sv. Peter: Ty izé pýta sa Jánoša, táza sa fa majster, či máš tu breviar.

K. Jánoš: Izé, nie, hát otthon nechala.

Sv. Peter: (k Rojkovi) A ty starče máš?

Rojko: Ano pane. Jube domine benedicere (rozkáži pane aby som oslavoval) a vytiahne z vrecka zamastený obšúchaný breviar a počína: «Venite exultemus Domino — poďme radovať sa v Pánu!» Nebeštani odpovedajú: «Jubilemus Deo» . . .

Sv. Peter: Dobre starče, dobre, tak sa patrí. No ty už povedz (hovorí ku Jánošovi) čo si prišiel?

K. Jánoš: Hát izé, žalovať majstrov na pánslavov kňazov!

Sv. Peter: (Prísnu tvárou.) Žalovať na oltárnych bratov u Majstra!!? Či nevieš čo povedal Majster? Boh je láska a ktorí ku Bohu cheú príjsť s láskou, nie žalobou majú príjsť. Id a učiň čo sv. Ján apoštol kázal: «Synáčkovia milujte sa vospolok».

Ku Rojkovi: A ty starče čo si prišiel? tiež so žalobou?

Rojko: Ach nie, nezvikol som na nikoho žalovať a blatom kydať. Ale prišiel som za tohoto pána prosiť, aby mu to Majster odpustil, čo na mňa po novinách nakydal, že som polblázon. Ja to od neho z lásky prijímam: «čo vie, to mi dá. Ja som ten stultus propter Christum, blázoň pre Krista. Som už starý a v robote sodratý. Vyprosi mi o Petre od Majstra milosti šťastlivého skonania, a po smrti aspoň posledný kútok v tom nebi, ktorého ty kľúčami vládneš.

Sv. Peter: Dobre starče: proste a bude vám dano.

V tom hrmot ma zobudil zo sna a ja som sa nemôhol prenačudovať nad týmto snom, lebo čo znamená, v snári nestojí.

Od Váhu.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bidlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Stav ruského cára. O chorom cárovi Mikulášovi oznamujú z Livádie, že vysoký pacient pomaly síce ale stále zotavuje sa z ťažkej choroby. Dľa jednotlivých zpráv lekári radia panovníkovi, aby ešte aspoň za dva mesiace ostal pod miernym podnebí Livádie.

Missie. Od 25-ho novembra až do 2-ho decembra odbavovali sa v meste Levoča sv. Missie, skrz vel. pp. P. Rafaela, P. Bruno a P. Vavrince z radu sv. Dominika, v reči slovenskej, nemeckej a maďarskej. Pristúpilo ku sv. prijímaniu vyše 2000. — Obraz mesta premenený, zvlášte na nižšie triedy účinkovali sv. Missie zdarne.

Z Banky nám sdeľujú, že dňa 22-ho novembra zomrel vp. Rudolf Molnár, dekan moravanský. Zosnulý s veľkým zdarom účinkoval v matke cirkvy Moravanoch, kde jeho príčinením nechál sa obnoviť kostol a tiež aj vo filiálke Banke, kde práve pred jeho smrťou dvoma dňami posviacali väžu s novým zvonom, tiež ovocie jeho horlivého účinkovania. Boh ho osláv!

Osemdesiat rokov v službe ruského námorníctva. Najstarší admirál ruskej válečnej flotty, gróf Loggin Hayden 30. novembra svätzil zriedkavé jubiléum: jubiléum svojej 80ročnej služby pri ruskom námorníctve. Gróf Heyden 1820 za panovania cára Alexandra I. vstúpil do ruského námorníctva ku ktorému ešte aj dnes pastrí. R. 1927. v povestnej morskej bitke pri Navarine veľmi sa vyznačil jako veliteľ fregatty «Konštantin». Pod cárom Mikulášom I. bol šéfom imperatorskej vojenskej kancelárie a za panovania cárov Alexandra I. a II. zastupoval vysoké vojenské úrady. Gróf Hayden je teraz 98 ročný ale ešte vždy rezký starý pán.

Následky maďarisácie. «Alkotmány» sdeľuje zo Sarvašu, že v kruhoch slovenských evanjelikov sarvašských následkom vtiskania maďarskej reči do chrámu panuje veľké rozčulenie a rozhorčenosť. Po tieto dni 20 vystúpili zo sväzku cirkve a stali sa bezkonfessionálnymi. Zprávodajca predpovedá, že medzi slovenskými a maďarskými veriacimi chystá sa tuhý boj. — Tak, hľa, šarapatí, roznecuje a rozburuje i pokojné dosiaľ cirkve a maďarisátorská mátoha!

«Parlament za tri milliony.» V nedelu odbývalo sa v hostinci Küffnerovskom v Pešťbudine ľudové shromáždenie, ktorému obuvník Karol Wanko predsedal. Rečník Franc Klárik povedal medziiným, že roku 1848 vydobyli rovnoprávnosť, ale len na papieri. Vydobyť práva nedali ľudu; ale ho ošudili. Iného nemožno ani očakávať od parlamentu, ktorý za tri milliony zlatých poskupovali, ako je to i tu prítomnému ctenému predstaviteľovi vrchnosti veľmi dobre známo.

Dobry žalúdok. Štefan Söröli krajčírsky tovaryš v Kecskeméte zo stávkky za štvrt hodinu zjedol 31 rusov (rýb) a 5 roškov k tomu. Že kolko litrov vody vypil na to, o tom zpráva mlčí, ale že i teraz chytá si žalúdok, to je isté.

Nové mosty nad Váhom. O. É. oznamuje, že v liptovskej stolici strojí sa vláda dva mosty vystavíť ponad Váh, a síce jedon pri Lipt. Sv. Mtkulási na hradskej ceste vedúcej do Paludze a druhý most v Nemeckej Lupči.

Preplávali Dunaj. Zvláštny brávúrsky kúsok previedli dvaja členovia prvého viedenského plaveckého spolku; pani Walburga Izačesku a pán Westewelt Finke. V nedelu, 2. t. m. pri Viedni preplávali Dunaj. Plavba trvala za deväť minút v päť stupňov chladnej vode.

Keď kováč zuby trhá. Alojs Mastný, kováčsky pomocník v Tröbiči (v Čechách), vytrhnul zub nádenníkovi Martinu Vrbkovi na jeho žiadosť kliešťami, ktoré ináč používal na vyťahovanie klinčov. Týždeň na to Vrbka zomrel. Na základe pytvania mrtvoly podali lekári dobrozdanie v ten smysel, že príčinou smrti bola otrava krve, nastala z hňobly rany na mieste vytrhnutého zubu. Pri trhaní zubu bol odštiepnutý od diasna kus kosti. Z tejto príčiny stal nedávno Alojs Mastný pre dsúdom uznali ho za vinného a odsúdili na tri týždne do väzenia.

Zasypala ich zem. Veľké nešťastie udalo sa minulý týždeň v Nitre. Traja furmani: Štefan Hraško, Ján Kónya a Ján Janušik kopali na Zobore zem, ktorú mali odvieť ku potoku Nitrička. Tu však ako kopali, jedna veľká vrstva zeme sa svalila a zasypala robotníkov. Hraško a Kónya boli už mŕtvi, keď ich vytiahli, Janušik ale utrpel také ťažké úrazy, že ho museli zanieť do nemocnice.

Zidovské banky v Haliči. Od toho času, čo vydaný bol nový zákon proti úzere, prišli židovskí úzerníci v Haliči na novú myšlienku. V každom mestečku založili banku. Do týchto bánk svádzajú sedliakov, aby stali sa ich účastinármi, dajú si od nich podpísať stanovy, ktoré ani neznajú, a majú obeť v pasci. Komerčiálna banka v Nadvorne sdierala sedliakov na 10—20 percentov. Teraz má s ňou súd plné ruky práce.

O anglicko-boerskej vojne rozprávajú veľmi zaujímavé veci dobrovoľníci, hlavne nemeckí, ktorí sa s bojištia vrátili už do Európy. Všetci sa shodujú v tom, že Angličania ztratili aspoň dva razy viac mužov, ako noviny oznamujú. Príčinou a počiatkom všetkých nezdarov pre Boerov bol Cronje. Do dnes sa nevie, či celá porážka Cronjeho nepodobá sa Bazainovej pri Sedane, ale faktum je, že Cronje vedel o obrovskej presile Angličanov a že pokračoval nepoctive. Tiež tak pokračoval Joubert, ktorý mohol sa tri razy celkom ľahko zmocniť válečnej pokladnice generálov Whiteho a Frencha, ale neurobil tak. Naproti tomu Roberts písal boerským generálom Delareymu, Demetrovi a Bothovi a sľuboval im ohromné summy peňazí, ak složia zbraň. Tieto listy dal Krüger prečítať Boerom verejne v tábore. V anglickom vojsku panuje neposlušnosť. Roberts bol prinútený domov poslať londýnsky dobrovoľnícky sbor, lebo mužstvo vypovedalo všetkú poslušnosť. A predsa bol celý Londýn na nohách, keď tito «hrdinovia» prišli domov.

Kostolný zlodej. Vo Viedni chytili 18-ročného kupeckého pomocníka Szabó Antala. Pochodí z Pešťbudína a okrádal chrámy. Zlatá náramnica, ktorú ukradol so sochy Marie, stala sa jeho zradcom.

Kôň jako policajt. Vo Viedni kočiš jedného pána bavil sa v krčme a koňa s vozom nechal na ulici stáť bez dozoru. Jedon sluha istý Griesberger, ktorý podnapitý šiel tade, videl koč bez gazdu, sadnul na kozel a

poháňal koňa k svojmu bytu. Ale tento zbadal, že cudzie ruky držia opraty. Navzdor namáhaniu Griesbergerovmu klusal rýchlo domov a zaviezol sebou i zlodeja, ktorý sedi už v chládku.

Nešťastie na polovke. V Módosi (torontálska stol.) notár Štefan Nikolajevič pri polovke náhodou postrielal pisára Milutina Mihajloviča. Mihajlovič utrpel nebezpečnú ranu, z ktorej sa sotva vylieči. Súd zaviedol vyšetrovanie.

Vážne pre ct. obecenstvo. Müllerov dupplovano-elektromagnetický križ ačí hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku obľúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyšlo, lebo jestli na svete účinnivého lieku jesto, nenie možno aby Váš prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nádeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemohla žiadnym údom hýbať. Hľadal som utočište u Vášho liečivého aparátu križa to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvortýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostaťočne na srdce klášť každému, kto na také choroby trpí, by sa na Vás obrátil a Váš pozhnaný aparát sebe obstaral. Prijmite pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku a milý Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplatí. Značím sa s povďačnosťou a úctou Juro Barth v. r. v Baračke, dňa 18. júla 1900.

Jaké kalendáre máme kupovať?

Veľmi odporúčame «**Sväto-Štefanský kalendár**». Vydáva Szt. Gellért nyomda, Budapest, VIII. Práter-utcza 44. Kalendár tento je už dost z predošlých rokov známy našim cteným čitateľom. Čo sa zovňajšku kalendára týče, bude on veľkolepým a prekvapí tohoto roku ct. odberateľov. Ale aj obsahom bude sa líšiť od všetkých iných kalendárov. Lebo okrem náboženských článkov sú v ňom aj také, ktoré ubohého ľudu až veľmi z blízka sa dotýkajú a sú v ňom také pravdy hlásané, ktorých nikde inakde nedočítate sa. Pritom utešené rozprávky a obrazy činia tento kalendár skutočne drahocenným. Vyznáme sa, že by nám bolo veľmi vzácné, keby ct. čitatelia naši usilovali sa čo najviac rozšíriť kalendár tento, aby naše pravdy a ponosy ozývaly a pretriasaly sa po všetkých kútoch našich ubohých Rodákov. Cena jedného výtisku je 30 kr. (60 hal.), 10 výtiskov 2 zl. 50 kr. (5 kor.), 20 kusov 4 zl. 50 kr. (9 kor.), 50 kusov 11 zl. (22 kor.) už aj s poštovou trovou ak peniaze napred pošlete.

V tom istom duchu pisaný je aj «**Krest'anský ľudový kalendár**» s utešenými obrazmi a rozmanitým obsahom. Cena tohoto je len 25 kr. (50 hal.), 20 výtiskov stojí len 3 zl. (6 kor.), 50 výtiskov len 7 zl. (14 kor.). Tieto výborné dva kalendáre dostať len u «**Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-utcza 44.**

Schopnejší čitatelia našich novin mali by sa chytro obrátiť s objednávkou a hromadne kúpiť tieto kalendáre. Mali by nielen zásluhu za dobrú vec, lež mohli by si pritom aj dačo zaraobiť, keby tak po nediečkách predávali známym svojim kalendáre tieto po kuse, veď je v dnešni čas každému platný ten groš.

DOPISY.

Z Kysúc.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojim riadkom miesta v našom mi-
 lom «Kreštanovi».

Nápadné mi je, prečo z našich strán už dávno žiad-
 ného dopisu som sa nemôhol dočítať v našom obľúbenom
 «Kreštane». Čo, snáď tu už ľudia spia? Čo sa to stalo?
 Prečo to hlboké ticho? Však predtým ustavične skoro v
 každom čísle «Kreštana» bolo dačo o Kysucách. Zkadiaľ
 tá premena a tá mlčanlivosť? Ja, ktorý som bol vždy
 pozorovateľom kysuckých dejín, vidím veľikú premenu na
 našom okolí. Kacová postava raz na toľko vyrástla za
 krátky čas, a on plný hrdosti vyprával pred jedným pá-
 nom na nádraží Trenčanskom: «Barátom mne je včul
 sveta žiť. Na blahobyť mojich detí ti pravím, že šťastli-
 vejšieho človeka niet na svete jako som ja, lebo som
 zvíťazil nad heckaplánmi, a tak mi už nemá kto moje
 kratochvile prekážať. Aj ten prvý bývalý heckaplán je už
 v mojom vačku; všade ho nosím zo sebou, a len dakedy
 ho ukážem pánom mojím, ale vždy na motúzku privia-
 zanáho, aby mi neušiel». Toto slyšiak z ďaleka, zadivil
 som sa, a hneď mi na um prišiel náš pekný Štefinko
 «hrdina» to a «neohrozený» muž niekdajší, ktorý niekdy
 jako Káto u Rimanov celému okoliu rozkazy dával, a ne-
 hľadiac na zásluhy starých a zaslúžilých pánov, každého
 kto tak «neohrozene» nesmyšľal jako on, za Judáša vy-
 hlasoval a očerňoval pred svetom. Toto není možné, som
 si pomyslel, to není možné, že by sa náš Štefko takto
 bol premenil; ale na moje veľké prekvapenie som sa o
 tomto presvedčil, keď ho nedávno Kaco v Žiline z vačku
 vystrkol a jednej spoločnosti i ukázal, a hľa vtedy som
 ho i pošepky vyprávať slyšal. Uši som nastrečil, aby som
 ho dobre slyšal. To čo som slyšal to mňa len zarmútilo,
 lebo som zbadal, že ten «hrdina» včul pudlikom liberál-
 ným sa stal. O Štefko! Štefko! — svolal som — čo
 robíš? Už si snáď rozumky potratil keď sa takto sám
 seba potupuješ? On ale len spoza pleca okrikol mňa:
 Čuš ty chudák, nevieš ešte prečo to robím. O znám ja
 dobre ciele tvoje, ani mi ích spomínať nemusíš.

Keď som zo Žiliny domov išiel, sadnul som si do
 vozňa železničného a celý zarmútený vyprával som sa s
 kmotrom mojím o prevrate sveta. Nezadlho i Štefko náš
 sedal a hľa div-divúci do prvej triedy, čo mňa znovu až
 prekvapilo, lebo predtým vždy v tretej triede so mnou
 sedával. Zaisťe jako to pán Zmeškál hovoril na snemovni,
 aj náš Štefko dostal slobodnú kartu od Rátha tatíka na
 prvú triedu.

Nechajme ale Štefka našieho a vidzme, zdáľiz je to
 všetko pravda čo Kaco na nádraží Trenčianskom vyprával.

To už dávno viem, to je už stará čiapka, že Kaco
 sa rád chvastá, ale teraz predsa z čiastky pravdu hovoril.
 Sú u nás niektorí páni, ktorí kabáty obrátili, ale chvála
 Bohu nie všetci, sú ešte takí, ktorí nepotrebovali Rátovej
 karty slobodnej, poneváž sa nesrovnávalo s jejich rázom,
 aby s tou kartou slobodno odcestovali s tábora ľudového
 do liberálneho. Týchto horlivých vodcov zná ľud dobre,
 poslúcha hlas jejich, odovzdaný súc ím telom i dušou a
 tým zásadám kreštanským, ktoré na prápore ľudovej
 strany vypísané sú. Týmto vodcom neohrozeným zo
 srdca privolávam: Sláva a češť ím!

Tým ale pánom, ktorí už zabudli na minúlosti, len
 tú radu dávam, aby aspoň dobrý ľud nepohoršovali, ľud
 ten, ktorý tak pekne poslúchal hlas jejich nedávno, a
 nech nezdáňajú za sebou i tých, ktorí sú lepšieho a stá-
 lejšieho presvedčenia, jako oni.

Ty ale dobrý ľudu kysucký, buď stály v tvojom
 dobrom presvedčení, buď ty len vždy verný, jako si bol
 aj v minulom čase ľudovej strane, lebo pravda zvíťazi a
 zvíťaziť musí!

Štefko ale náš i privrženci jeho nech odpočívajú v
 pokoji! Prajem im to ja *Sváko Darola*, tuhý liberant.

***

Z Dolnej-Lipnice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velebný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich
 pár riadkov.

Naše Lipnice (hornia a dolnia) počítujú do 1400
 čísiel obyvateľstva a patria pod jednu faru v Dolnej-
 Lipnici, kde velebný pán farár Jozef Bonk missonárskou
 horlivosťou slovo božie srdcepenikajúcimi kázňami ohla-
 suje, tak že jeden ním prednesený spasonosný príklad
 bol by — Bože uchovaj — aj jeho nám zpomedzi nás
 vyrval, ako toho missonára, ktorý ustavičným kázaním
 nemôhol bezbožných ľudí pri íeť na cestu spasenia, až
 mu žila krková sa roztrhla, a on mrtvý klesnul z kaza-
 telne. Až vtedy len uveril ten ľud, že nie pre seba ale
 pre Boha a ľud svôj život obetoval.

A pre takéto a podobné kázne náš dôstojný p. farár
 — na žiaľ náš — fažko chorý vyše mesiaca neopustil
 svoje lúžko, Pán Boh mu daj dlhého ešte veku a s nami
 nebe. Čo nášho duchovného tak veľmi trápi, je: že u nás
 v každom kúte jesto mnoho biedy, a vzdor biede, samé
 pánsvo sa rozmnožuje; lebo každý práceschopný živnosť
 vyhľadávajúci po službách, po Amerike, po Prusách a
 Pešti, navracá sa do domu už ako pán, z prázdnyimi
 kešenámi a cigarou v ustách.

Druhé je to, že úrady obecné nespravodlivo jednajú
 s podriadenými a obecnými služobníkami, ako sú: prí-
 sažní, boženíci a chudáci učítelia.

Títo poslední by môhli pre liberálneho ducha rych-
 tára ani nejestvovať, lebo on o školy málo dbá, tým me-
 nej o plat učiteľský, a to by bol u neho najlepši učiteľ,
 čo by svôj dosť mizerný plat jemu ponechal, ktorý ale
 ten mizerný plat od neho pýta, tomu ho aj vyše 3 rokov
 po krajiaroch s veľkými prosbami a fažkostiami ba aj

zlostiami to ledva vypláca. A preto je čudná vec, že kde sa môhol tak štedrým urobiť, keď mu pri skladaní účtov vyše 1000 korún výdavok prevyšoval ako kvitancie vykazovali?

Máme tu aj jedného prekršteného vigéca, ktorý ako vy pane Redaktor hovoríte, je taký, že so žida nebude len žid. Pred dvoma roky odišla jeho jemu podobná ale ešte vtedy slobodná milenica katolíčka, ktorá len preto aby sa zo židom tam ľahšie sobrat mohla, šla do Ameriky, a on za ňou. Pred rokom už ako svojí sa navrátili z Ameriky, ale poneváž žid sa svätenej vody a kríža bojí, preto ešte do kostola nenakuknú.

S Bohom na teraz

Bývalý učiteľ.

Poznámka Redakcie. Pôvodca tohoto dopisu podpisuje sa, že bývalý učiteľ. Je to smutno, že nám riadni učítelia nedopisujú, lež len bývalí! A prečo nedopisujú? veď predsa učiteľ už dľa povolania svojho mal by byť prvým bojovníkom za dobro svojho ľudu kresťanského? Veď sú medzi nimi mnohí rozvažití, poriadní ľudia, nábožní kresťania.

Nuž my veru nebudeme okolkovať, ani pravdu nezamlčíme k vôli žiadnym veľkomožným a osvieteným pánom. Poviem zreteľne: Učiteľský stav je u nás mizerno sriadený: práce až cez hlavu a dôchodky zobračke; rozkazuje tomu učiteľovi farár, dekan, cirkevný školdozorca a najviac triasť musí sa pred štátnym školdozorcom. Notár, rychtár a iné dedinské «úradny» zaobchodia s ním mnohoraz horšie, nežli s najatým paholkom a rodičia dietok školských považujú ho za zbytočnú farchu. A na koho sa má oprieť potom taký učiteľ? Hovorí sa, že škola je dcéra cirkve. No veru povieme: že nikdy nikto tak macošský nezachádzal s volakým, ako uhorská kath. cirkev so svojou školou, so svojimi učiteľmi. Ani platu, ani šetrenia, ani obrany, koľkoraz ani úcty, ani pensie. Ba naše cirkevné vrchnosti ešte odporúčajú štátne podpory prijať. Nuž keď taký učiteľ potom zksuže, že pre jeho biedu si ho mnohí občania ani nevšímajú, že ak chce ozaj ľudský sa živiť, odkázaný je na štát, pravda že potom za celý život svoj bude nespokojným a obviňuje v prvom rade svoju cirkev, že ho opustila. V cudzozemsku sú veru docela iné pomery. U Nemcov a už aj v Rakúsku učiteľ je síce nie pánom veľkomožným ako naši štátni učítelia, ale medzi ním a farárom je predsa nie toľký rozdiel ako u nás. Jestli je to pravda, že bez školy nemôže blahodarne účinkovať cirkev, vtedy prvou povinnosťou cirkve bolo by s úprimnou bedlivosťou lásky starať sa o školu, aby nemusel žiaden učiteľ závidieť postavenie štátnych učiteľov. Keď sa môžu dávať cirkevné peniaze na všeličo, nuž nech sa ani na cirkevnú školu nezabúda, lebo ostaneme na posmech všetkým nekatoľikom, ktorí predsa mnoho viac robia za školy svoje ako my za naše. A nakoľko groše nestačia, nech sa tedy aspoň v ľudových a cirkevných spisoch a novinách tieto veci pretriasajú. Skrže toto a missie malo by sa aj na veriacich vplývať, na poradách kňazských o tejto tak vážnej otázke častejšie prehovoriť, hľadať pramene dôchodkov. N. pr. prečo by sa nemohlo z pozostalosti kaž-

dého duchovného istá čiast na ciele cirkevných škôl zadržať? Veď to musí trápiť každého duchovného, keď vidí, že škola mu letí a učiteľ hladuje, ačkoľvek cez leto musí sa aj sedliackej práce chytať. Že sú učíteli mnohí chybni, netreba zapierať: ale s tým sa nespomôže, keď celú vinu len v nich hľadať budeme, a pritom nerobí sa nič. Páni duchovní a učítelia! Radte sa o týchto veciach, vypracujte prípis na všetky spolky učiteľské a na dekanstvá, a idte s vašimi ponosami a praktickými návrhmi pred kreslá osv. pp. Biskupov. A ty ľudu cti si toho učiteľa svojho a id mu vo všetkom na ruku, aby sme boli všetci svojí. Je to pre našu cirkev nevysloviteľná škoda, že toľké znamenité sily učiteľského stavu ostávajú pre nás jalové. Nám je to nepochopiteľné, že navzdory všetkým sjazdom, poradám katolíckym, o biedach učiteľov predsa nikomu neprichodilo na um vážneho slova prehovoriť, a predsa táto otázka je iste vážnejšia nežli všetky kruhy, spolky a iné ustanovizne. Veď volakýsi spôsob predsa musel by sa vynajst aj na riešenie tejto palčivej otázky. Veď keď utratíme školy a dobrých, cirkve oddaných učiteľov, čo-že potom môže aj ten najhorlivejší duchovný osamotely previesť?

Vieme, že na nás budú za tieto úprimné a pravdivé slová zase kydať hany niektorí pp. veľkomožní a osvietení; nuž ale my k vôli ľudu a cirkve našej pracujeme, a keby sa celý svet na vruby prevrátil, my veru ani ľud slepiť, ani chyby zakrývať nikdy nebudeme.

***

Velké-Topolčany.

Velactený Pán Redaktor!

S radosťou podávam zvest' mnohováženým čitateľom «Kreštana» o slávnosti, ktorú veľkopolčianský kath. kruh z príležitosti 900-ročného kresťanstva v Uhroch dňa 25-ho novembra vydržovali.

V tenže deň o 10-tej pred poludním dostavili sa údovia kruhu ku sv. Omši s Tedeumom spojenej. Po obede o piatej bolo mimoriadne slavné shromaždenie, na ktorom mimo údov takmer aj všetká miestná intelligencia s hlavným pánom slúžnym účasť vzala. Na shromaždení po predbežnej reči Vysokodostojného pána predsedu Vilhelma *Szecsányi* tit. kanonika miestného dekana-farára, prednášky držali v maďarskej, jako i v slovenskej reči Konštant *Kníha* o potrebnosti cieľu i úlohách kath. kruhov v Uhorsku; Jozef *Haverla* a František *Rehánek* o verejnom kath. živote; a Karol *Jaborník* o minulosti kath. cirkvy v Uhorsku. Prednášky zavířil ml. František *Kersch* s deklamovaním jednej oduševňujúcej básne. Veľmi dobrý dôjem učinil spev sboru zo školských a marianských *Sestier sv. Vincenta* sostaveného. Po slávnom shromaždení nasledovala spoločná večera, na ktorej s početnými paniami a pánmí z miestnej intelligencie 120 osôb účasť vzalo.

Oduševnenie, ktoré jako na slávnostnom shromaždení, tak i na bankette panovalo, tú nádej v nás vzbudzuje, že do pekného rozkvetu príde verejný kath. život aj vo Veľkých-Topolčanoch.

S hlbokou úctou

Prítomný.

Z vidieku na Dušičky.

(Pokračovanie.)

§. 32. Povoláním protidozorec je: každú pojistenku na vydané peniaze znejúcu s pokladníkom a účtovníkom spolu podpisovať, poukázky peňazi predsedom ku vyplateniu vystavené spolu podpisovať a výkaz denníka s hlavnými knihami hockedy prezref, porovnať a čin tento podpisom svojim stvrdiť.

§. 33. Pokladník, účtovník a protidozorca môžu byť osoby platené alebo bezplatné, z púhej horlivosti za vec slúžiť ochotne, musia však byť vždy členmi spolkovými.

§. 34. Pravotárovo povolanie je: pravotárskou radou poslúžiť spolku v otázkach sporných, záhadných, do oboru právnického spadajúcich; bdieť nad tým, aby spolkové hmotné záujmy nedbanlivosťou alebo zlým úmyslom škodu neutrpely a uvážením stávajúcich pomerov rozmnožované byť mohli. Mienku svoju musí vždy odvodneno písobne výboru predniesť. Výbor môže jeho mienku slobodne prijať alebo odmietnuť. Pravotár nemôže byť výborníkom ani náhradníkom. Slúžiť môže buďto z horlivosti, alebo mu výbor môže i odmenu za jeho ustávanie určiť.

§. 35. Dozorná rada je na to, aby účty spolkové prezrela, rovnováhu uvážila, výkaz spolkového majetku potvrdila a srovnalosť tohto s knihami stvrdila. Ona si z lona svojho sama volí predsedu a o výkone svojej úlohy napíše zápisnicu a účty podpíše.

Hlava VIII.

Valné shromaždenie.

§. 36. Najvyšší stroj (orgán) spolkovej správy je valné shromaždenie, ktoré sa vydržiava riadne raz do roka prvým valným shromaždením určenej dobe; okrem toho z uzavretia výboru môže sa mimoriadne valné shromaždenie vydržiavať koľkokoľvek rázy to výbor za potrebu uzná a svolanie jeho v úradných novinách ohlási.

§. 37. Na valnom shromaždení môže každý člen spolku účasť brať a pričodiace mu právo vykonávať.

§. 38. Valné shromaždenie otvára riadny predseda, z ktorého návrhu vyvolí sa predseda pre tože valné shromaždenie, tento vymenuje zápisníka aj dvoch zpomedi prítomných členov k uhodoverneniu hneď behom porady napísanej zápisnice, ktorú i sám spolu so zápisníkom podpíše. V ostatnom patrí tomuto tohočasnému predsedovi to isté právo čo i riadnému predsedovi.

§. 39. Valné shromaždenie volí všetkých výborníkov i náhradníkov, pokladníka, účtovníka, protidozorec a dozornú radu (dozorné poverenie); prijme a odobrí, lebo odvrhne návrhy výboru a za neodôvodnené poriadky potiaha patričných na zodpovednosť; určí platy úradníkov, zamestnancov a sluhov, ustanoví odmeny za zásluhy o spolok získané; nariadi spolkové slávnosti a zastupiteľské dôstojné postupy jako aj vyznačenia; rieši odvolania sa proti uzavretiam výboru. Oslobodzuje správnu radu, dozorné poverenie a pokladničnú správu, duševného i hospodárskeho správcu od ďalšej zodpovednosti; rieši

o nadobudnutí ponuknutých mimoriadných spisobných diel a odvrhnutí takových; ustanoví väčšie náhrady, alebo odmeny za súde a cenné diela; vytkne a poukáže učebné, cestovné a vyzkusné odmeny, podpory (štipendie), určí smer a cieľ takýchto výzkumných bádání v záujme národnej slovenskej, domácej uhorskej a všeobecnej kultúry, vzdelanosti, vedy a umenia; ustanoví oslávenia pamätníkov o záujmy spolkové preslulých členov alebo iných mužov všeobecne zaslúžených; ustanoví založenie odpočinkovej základiny (pensijného fondu) pre vyslúžilých spisovateľov a úradníkov i zamestnancov spolkových.

Valné shromaždenie uzaviera väčšinou hlasov k tomu oprávnených prítomných členov. A aby bolo spôsobné uzdvierať, potrebné je, aby týchto bolo aspoň 50 prítomných. Akby sa tento počet nebol sišol, zvolané bude o 14 dní nové mimoriadne shromaždenie, pti ktorom dostačí ku právoplatnému uzavieraní počet toľkých členov, kolko sa ich na zjavné pozvanie práve síde.

(Dokončenie nasl.)

***

Levoča.

Dôstojný a mnohovážení Pane!

Na sdelenie, že sa má na milostivom mieste Panny Marie Levočskej pri studničke stavať malá kaplnka, ktorá má byť ozdobená 4 obrazmi, oznamujem: na 1. obraz Sv. Anny predplácajú a útraty všetké s tým spojené zaokryjú *Martin Bistrický* a jeho manželka *Anna* z Levoče. — 2. obraz *Navštívenia Panny Marie*, skrz sbierku kúpia *ctitelia Marianský* tiež z Levoče.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Zo spišského Štiavnika: M. M., občan 100 korún; Martin Kaňa 2 kor., jeho deti v Amerike 20 kor., jeho zať Ondrej Stefaňak 10 k.; z Liptovského sv. Kríža: Ján Kojda 10 k., M. M. 1 k. 60 hal., Pavel Štefaňak 2 kor., N. N. 3 k.; z Markušovca: Štefan Faith 6 kor., Veronika Franko 2 k.; z Hrušova: Jakub Kočis 2 k.; Helivagas: (Spiš) Jozef Mačušek 40 dolare; z Nižnej Suňavi: Veriaci 41 korún; Processia z Bartfi 57 k.; zo Zakameno Klina: Františ Mereš 4 k., Františ Paduch z Hadusbaňi 8 k., N. N. 20 k., N. N. 6 k.; z Podolinec: Ján Zaodnik 20 k.; z Bieleho Potoka: Ignác Kassak 20 k.; z Ameriky: Valent Blaško 38 k.; z Gelnici: Rozalia Frič 2 k., Zuzanna Vozar 1 k., 20 hal., Maria Schiling 1 k.; zo Sovara: pani Andrejova Margican 6 k., z Vagendrúsla: Andrej Szekely 10 k.; z Levoče: dp. Juraj Bujči, kaplán, sbierka 122 korún 64 halierov.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej.

Z Ameriky: Štefan Skaličan 24 korún; z Košic: Anna Hazlin 1 korunu, N. N. 40 halierov.

Soznam milodarov na pohorelcov nezbudlučanských.

Baňsko-Štiavnický ruž. spolok 10 korún, Michal Pašek, Prešporok 3 kor., Ján Tencer, Novábaňa 2 koruny, Matej Mahaj, Gyetva 2 kor., Martin Misun, Röhlitz 1 kor., Štefan Hucik, Namestov 3 kor., Jozef Hosso, Bánovce 4 koruny. Pán Boh zaplať!

Odkazy redakcie.

Št. Horňák B. Spovedať budem kedy-tedy aj v Jozefove a v nedelu u pp. Karmelitov. Lebo od Karmelitov nám 7 tisíc Bratov Slovákov jednoducho vyhodili. Odobrili im spev slovenský a kázeň sl. ba ani len sv. Ruženec im nedovolia po slovenský sa modliť. O vašich synkoch predbežne nič nemôžeme hovoriť. Ak by skutočne tak výborní žiaci boli, snád by sa predsa našli dobré duše, čo by Vám ako tak nápomocné boli.

J. Kr. a Št. B. majstri v Bošáci. My sme žiadali budínpeštianskych slov. majstrov, aby sa hlásili tým cieľom, že by sme ich našim známym tunajším Slovákom odporučať mohli. Mnohí z nás dávajú si robiť u žida, lebo jeden o druhom nevieme chceme teda oboznať sa vo spolok, aby sme neboli ako roztratené kury.

Szt. T. V. B. I vám podobné odkazujeme.

J. T. v P. Článok váš o opilstve uverejníme v budúcom čísle. Prijmite naše srdečné vďaky.

Sklamaný vojak vo V. Uspokojte sa dobrý priateľ. Taká osoba je nie toho hodná, aby ste si na ňu čo len pomysleli. V tom vašom verši je nielen oprávnený žiaľ, lež aj túžba po pomste — a to by bolo predsa nekrešťanské. Aj toho nepekne uctili ste, kto vám bol v láske odoral. Preto ten verš takto uverejniť nemôžeme.

M. T. Antonovác. Čo sme zamýšľali s tými buda-peštianskymi slovenským remeselníkmi o tom sa poučte z iných odkazov v tomto čísle. Chceme len to, aby sme si svoje sily poznali a podporovali. Na pr. hovorili mi daktori Slováci z Anjelského poľa (Angyalföld v Bpešti), že dodávajú si všetky stolárske práce z Bošáče (Trenčiansko) od p. Jána Zametz, stolára výborného. Nuž takéto sily treba znať a podporiť, lebo sú naše a ostanú aj našimi, ak ich podporíme.

Jeden farník z B. Pre mnohé dopisy mohli sme vás len v chýrniku upotrebiť. Za správu vám ďakujeme.

A. Fr. Výkaz milodarov s radosťou uverejníme v budúcom čísle, želajúc Vám čím väčšieho úspechu.

P. Edvard Mraffko, dipl. kováč potrebuje z poriadného domu učňa s tou podmienkou, aby ho z domu šatili a do spolku podporujúceho chorých zaň platili. Býva: Nagy-Bélicz, Nyitramegye.

Johann Randík M. Gladbach, Preusen. «Listy Sv. Antona» Vám pošleme a pošleme vám na ukážku aj v nemeckej reči. Mohli by ste tieto poslednie medzi Nemcami rozširovať, lebo Nemci takého časopisu nemajú.

Chorý. Pri toľkých dopisoch, ako nám dochodia, nebolo nám možno odpovedať na váš list. Zdá sa nám, že budete museť podstúpiť operáciu. Odpíšte ešte raz, v akom stave ste teraz, potom vám odpíšeme.

J. M. v D. Lúbili by sme váš dopis neuverejniť, preto, že sa v ňom osoba napáda. Aj to nevieme, či máme ho pod vašim vlastným menom uverejniť. Máme síce aj druhý dopis od vás s tým istým obsahom, nuž možno, že už len tento posledný uverejníme.

Vp. Konštantín Kniha. Vyzvanie do tohoto č. sa už nevmetilo. Dáme ho už až do budúceho.

N. N. Čo ste písal nám o biedách stavu vášho to nezapierame. Ráďte si prečítať našu poznámku na dopis «bývalého učiteľa».

Sztr. M. v M. Dopis bude v tomto čísle. Nech sa už len vec skončila. Radu je ťažko dať. Poradte sa s vofaktorým dobrým pravotárom.

P. Andrej Cservjenka v Z. «Listy sv. Antona» Vám pošleme a za príspevky duševné už vopred so srdca Vám ďakujeme. Články môžu byť o akýchkoľvek otázkach mravonauky, len aby boli čím kratšie.

Ján Chudý, katolík v Novém Meste n/V. Odpíšte hneď, či máme vám uverejniť aj vlastnoručný podpis. Potom dopis váš uverejníme a pripojíme aj svoju poznámku. Srdečný pozdrav.

J. P. u V. O. P. Prešporok. «Dedinského Hasiča» vám jako aj všetkým, ktorí si ho doteraz objednali, pošlem. Peniaze ale neposielajte s predplatkom na Krešťana, lež radšie to pošlite v markách alebo s predplatkom na «Listy Sv. Antona».

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·25—7·69 kor., peštianska 7·25 7·40 kor., z Báčky 7·25 kor., banátská 7·30 korun.

Raž: 6·60—6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·85—5·90 korun, do pálence — kor., na várku — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·40	27·40	22·40	21·80	21·70	20·40
		6	7	7½	8	
		19—	15·40	14—	11·20	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korun, hrubé 8·50 korun.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— kor.

Strova: Fazula veľká biela a okruhlá po 7·75.— brnavá 7.—, pestrá 5.—, drobná 9·25— 9·75, cudená —. Hrach: 10.—12.—, lúpaný 18.—. Šušovica horšia 11.—, lepšia 14.—. Mak: 25.—26.—, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová 62.—70.—. Lucerna 41.—50.—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 124—126.—, Slanina ³/₁₀₀ 120—⁴/₁₀₀ 116.—, udená dobrá slanina 116.— po 100 klgr.

Lekvár srbský transito 42.—44.— po 100 klgr.

Petrolej trojkřížový 47.—, dvojkřížový 45.— za 100 klgr. netto.

Olej repcový 80.— za 100 klgr.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

Mariacella v St rsku. Opisali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

«**Ježiš, priateľ dietok.**» Modlitby a piesne pre katolícku školskú diatku. Sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský. Sodobrením cirkevnej vrchnosti vo Spiši. Tretie vydanie. Lipt. Sv. Mikuláš. — **Cirkevné piesne** na povšedné dni ku sv. omši s notami. Vyňaté z modlitebnej knižky «Ježiš, priateľ pietok.» Sostavil Štefan Janovcsik. Ružomberok 1900.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Litanie loreťanské. Výklad litanii. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka zvláštne pre ctiteľov lurdského zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef Kompánek, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtípu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižočku i v administrácii «Ľudových Novín».

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoloťia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Tlačou a nákladom Karla Salvu v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej nioto.

«**Ja som nepoškrvené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef Kompánek, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

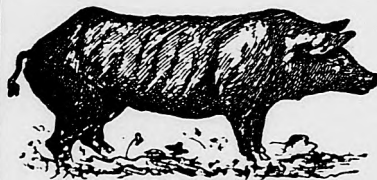
Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nezičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu sviň,

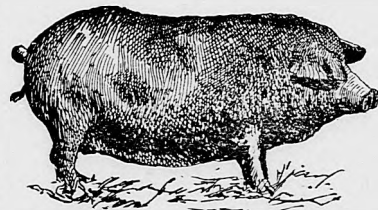
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou sluhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmentiu týchto v najväčšej miere pripomáha: o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového baliko franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

KAROL MOLLER

vínokupec

v Trnave, Belokráľ u. č. 433.

doručuje

Biele stolové víno 1 litrovej fľaši 40 kr.

Biele pečienkové víno z pivnice p. gr. Teľkyho 50 kr.

Muškatľové biele z roku 1895 s obsahom 7 zl. od gr. Teľkyho 75 kr.

Perla Karpátov, výbor vína z roku 1892, 0'6 l. Zvlášte pre chudokrevných a zotavujúcich sa chorých 85 kr.

Prázdne fľaše prímú sa nazad po 10. halieroch ak môj nápis je na nich.

Vina v sudoch.

Od 50 l. vyše bez dane po 100, 200, 300 l. atď.

Terajšia cena stolového vína je po 100 litroch 26 zl.

« « pečienkového vína « « 34 «

Ostatné putovanie do RÍMU!

1900. decembra 2-ho.

Cestovanie do Jeruzalemu a na Svätú zem

1901. februara 1-vej polovice.

Oby dve cesty riadi

„MAGYAR UTAZASI IRODA“

Budapest, IV., Zsibárus-utca 1.

Darmo a vďačne dáme vysvetlenie.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátit' obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll

diel'novom sk.ade

Budapest, VII., Dob-utca 46.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hu-

caniu uší, migrenu, záduhu, isebli, krčom srdca, opilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraniu krvi, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraniu krvi, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Vadász-u. 42/M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinnosť je istá a chytrá, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ufavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plúcovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.